

In vergelijkbare zin overwoog de Rechtbank Amsterdam op 14 december 2016 (ECLI:NL:RBAMS:2016:8458) dat de echtgenoot van erflaatster geen verzorgingsvruchtgebruik behoeft gezien het feit dat hij alleen woonde en ten tijde van het overlijden al niet meer met erflaatster samenwoonde, geen inwonende kinderen heeft die verzorging behoeven en hij de hypotheeklasten al enige tijd alleen heeft gedragen waaruit kan worden afgeleid dat hij in staat is in zijn eigen levensonderhoud te voorzien.

mr. I.W. van Osch
360|advocaten, advocaat

41

Toewijzing verzoek tot verlenging termijn partneralimentatie

Rechtbank Noord-Nederland zp Leeuwarden
11 december 2019, nr. 167574, ECLI:NL:RBNNE:2019:5554
(mr. Kooistra)
Noot mr. drs. T.C.P. Christoph

Verlenging termijn partneralimentatie.

[BW art. 1:157 lid 5 (oud)]

Essentie: De Rechtbank Noord-Nederland buigt zich over de vraag of de termijn van partneralimentatie verlengd dient te worden. In bijzondere gevallen is dit mogelijk en in casu wijst de rechtbank dit verzoek van de vrouw toe.

Samenvatting: Uit art. 1:157 lid 5 BW (oud) volgde dat als de beëindiging van de partneralimentatie op grond van het verstrijken van de 12-jaars termijn dusdanig ingrijpend is voor de alimentatiegerechtigde dat handhaving van die termijn redelijk noch billijk is, deze termijn verlengd kan worden. Een dergelijk verzoek dient door de alimentatiegerechtigde ingediend te worden. In deze zaak heeft de Rechtbank Noord-Nederland zich gebogen over een dergelijk verzoek van de alimentatiegerechtigde (de vrouw). Nu de omstandigheden van de vrouw dusdanig uitzonderlijk waren, komt de rechtbank tot het oordeel om de termijn van de partneralimentatie te verlengen.

[de vrouw],
wonende te [woonplaats],
hierna ook te noemen de vrouw,
advocaat: mr. H. de Jong, kantoorhoudende te Burgum,
tegen
[de man],
wonende te [woonplaats],
hierna ook te noemen de man,
advocaat: mr. E. Leentjes, kantoorhoudende te Groningen.

1. Procesverloop

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:
– het verzoekschrift met bijlagen van de vrouw, binnengekomen bij de griffie op 21 juni 2019;
– het verweerschrift met bijlagen van de man, binnengekomen bij de griffie op 2 augustus 2019;
– het F9-formulier met bijlagen ingediend op 4 november 2019 namens de vrouw.

1.2. De zaak is mondeling behandeld ter zitting met gesloten deuren van 12 november 2019. Verschenen zijn:

- de vrouw, bijgestaan door mr. De Jong;
- de man, bijgestaan door mr. Leentjes.

1.3. De rechtbank heeft tot slot kennisgenomen van de ter zitting door mr. De Jong overgelegde pleitnota.

2. Vaststaande feiten

2.1. Partijen zijn op 21 maart 1984 gehuwd. Bij beschikking van de rechtbank Amsterdam van 24 oktober 2007 is de echtscheiding uitgesproken. Deze beschikking is op 31 oktober 2007 ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand.

2.2. Bij voornoemde beschikking is tevens bepaald dat de regeling, zoals tussen partijen is overeengekomen in het aangehechte convenant, deel uitmaakt van de beschikking. In dit convenant, ondertekend door partijen op 14 september 2007, is, voor zover hier van belang, het volgende opgenomen:

‘1.6. Einde partneralimentatie
(...)

c. Partijen zijn ervan op de hoogte dat de alimentatieplicht volgens de wettelijke bepalingen (maximaal) 12 jaar duurt, te rekenen vanaf de datum van ontbinding van het huwelijk.

d. Zulks met dien verstande dat de vrouw tot uiterlijk 3 maanden na verstrijken van de termijn verlenging van deze termijn kan vragen. Verlenging is alleen mogelijk als de beëindiging van de alimentatie voor de vrouw dermate ingrijpende gevolgen heeft dat de beëindiging in strijd moet worden geacht met de redelijkheid en billijkheid.’

2.3. Bij beschikking van deze rechtbank van 29 juli 2015 is bepaald dat de man met ingang van 1 juli 2015 een bedrag van € 2.827,= bruto per maand, conform de overeenstemming van partijen, aan partneralimentatie zal voldoen.

2.4. De vrouw ontvangt thans en in beginsel tot 31 oktober 2019, na indexering van het hiervoor genoemde bedrag, € 3.027,09 bruto per maand aan partneralimentatie.

3. Standpunten van partijen en de beoordeling daarvan

3.1. De vrouw verzoekt:

- I. te bepalen dat de man partneralimentatie dient door te betalen na de 12-jaarstermijn, en
  - II. te bepalen dat de man ten titel van het levensonderhoud van de vrouw, bij doorbetaling, bij vooruitbetaling, vooralsnog dient te voldoen het huidige bedrag ad € 3.029,=, althans een in goede justitie vast te stellen bedrag en te bepalen nadere termijn.
- 3.2. De man voert verweer en concludeert tot afwijzing van de verzoeken.

Standpunten

3.3. De vrouw stelt dat het eindigen van de alimentatieverplichting voor haar zeer ingrijpend is, nu haar inkomen drastisch zal dalen. De vrouw stelt dat haar inkomen zal dalen van ongeveer € 4.000,= per maand naar bijstandsniveau en dat zij, gelet op haar gezondheid, niet in de mogelijkheid is om zelf nog (meer) inkomen te genereren. De vrouw stelt voorts dat zij gedurende de alimentatietermijn alles heeft gedaan wat redelijkerwijs van haar verwacht mocht worden om tot financiële zelfstandigheid te geraken. Zij heeft vanaf de echtscheiding geprobeerd om zelf in haar levensonderhoud te kunnen voorzien. Dit, ondanks dat zij tot 2015 nog de zorg heeft gehad voor de jongste dochter van partijen, die kampte met psychische problemen. De vrouw heeft direct na het uiteengaan van partijen, nog voordat de echtscheiding was uitgesproken, werk gezocht en gevonden. Totdat de vrouw in mei

2013 een beroerte kreeg, heeft zij telkens gewerkt. Na de beroerte heeft zij getracht om met behulp van een werkcoach en bedrijfsarts te re-integreren, maar dit is niet gelukt. Er zijn toen tevens andere gezondheidsproblemen bij de vrouw vastgesteld. De vrouw is volledig arbeidsongeschikt bevonden en heeft vanaf dat moment een WIA-uitkering ontvangen. De vrouw heeft verwezen naar jurisprudentie waaruit blijkt dat, hoewel de arbeidsongeschiktheid is ontstaan na de echtscheiding, dit wel een rol kan spelen in de discussie rond verlenging van de alimentatietermijn. Als gevolg van de arbeidsongeschiktheid is haar resterende verdien capaciteit nihil. De gezondheidstoestand van de vrouw zal niet verbeteren. Haar inkomen zal dan ook niet hoger worden. Haar kansen op betaald werk zijn, eveneens gelet op haar huidige [leeftijd], nihil. De vrouw heeft dan ook al het mogelijke gedaan om haar eigen inkomen te verwerven. Uiteindelijk is zij door ziekte gedwongen in een uitkeringssituatie beland. De vrouw stelt in de moeilijkheden te komen, mede doordat zij nog een periode dient te overbruggen tot aan haar pensioen.

3.4. De man stelt dat de vrouw geen bijzondere omstandigheden heeft gesteld die maken dat de alimentatieverplichting verlengd dient te worden. Hij betwist dat de vrouw alles heeft gedaan om financieel zelfstandig te worden. De man stelt dat, hoewel er sprake is van een inkomensterugval, de vrouw dit kon verwachten. Tevens kon zij verwachten dat ze tot haar pensioenleeftijd een periode zou moeten overbruggen. De man vindt dat de vrouw hierop had moeten en kunnen anticiperen. De man stelt dat de vrouw hier voldoende mogelijkheden toe heeft gehad, nu zij pas na verstrijken van meer dan de helft van de alimentatietermijn arbeidsongeschikt is geraakt en het bovendien niet uitgesloten is dat zij ook na vaststelling van arbeidsongeschiktheid, tot op heden, eigen inkomsten had kunnen verwerven. De man leidt uit de stukken af dat de vrouw, hoewel beperkt, nog wel op enige wijze belast kan worden en dat zij bijvoorbeeld werkzaamheden kan verrichten als oppas, zoals zij nu ook doet. De man stelt dat de vrouw na de echtscheiding ook fulltime of bij een tweede werkgever had kunnen gaan werken. Hiertoe zijn geen belemmeringen geweest – ook niet de zorg voor de toen al meerderjarige, thuiswonende dochter van partijen, waarvoor de man financieel bijdroeg – en dit had thans eveneens tot gevolg gehad dat zij een hogere uitkering zou ontvangen. Ook had de vrouw volgens de man moeten en kunnen – gelet op haar huidige behoefte, afgezet tegen haar inkomsten – sparen en/of het vermogen waarover zij na de scheiding beschikte opzij moeten leggen. De man is van mening dat de vrouw haar levensstandaard had moeten aanpassen op haar inkomensniveau en dat zij bepaalde onverstandige financiële keuzes had moeten en kunnen nalaten. Dat de vrouw dit niet heeft gedaan, maakt niet dat thans de alimentatietermijn verlengd dient te worden. Bovendien dient het verzoek van de vrouw volgens de man beschouwd te worden in de huidige tijdsgeest, in die zin dat er een wetwijziging op stapel staat, die maakt dat de alimentatietermijnen verkort gaan worden. Voor zover er sprake is van behoefte, stelt de man dat deze voortvloeit uit de arbeidsongeschiktheid van de vrouw die na de echtscheiding is ontstaan. De behoefte aan voortdurende van de partneralimentatieverplichting houdt dan ook volgens de man geen verband met het huwelijk.

3.5. In reactie op het verweer van de man heeft de vrouw onder meer nog het volgende gesteld. De vrouw heeft, anders dan de man stelt, de afgelopen tijd geen mogelijkheid gehad om dusdanig te sparen dat zij zonder alimentatie in haar levensonderhoud kan voorzien. Weliswaar heeft de vrouw geld

opzij gezet voor onvoorziene zaken en voor het voldoen van bepaalde vaste lasten, deze heeft zij echter, gezien haar huidige inkomenssituatie, reeds moeten verbruiken. Bovendien heeft zij haar spaargelden en het vermogen uit de scheiding aan moeten wenden voor (noodgedwongen) verhuizingen (mede in verband met fysieke beperkingen als gevolg van ziekte) en het herstel van buiten haar schuld om opgelopen autoschade. De vrouw beseft zich dat de huidige tendens is de alimentatietermijn te verkorten, maar zij beroept zich op de nu nog geldende wetgeving en op basis daarvan is een verzoek tot verlenging van de termijn nog altijd mogelijk. Bovendien bevat ook de nieuwe wetgeving een hardheidsclausule waarop de vrouw thans een beroep doet. De vrouw heeft sinds de echtscheiding zo veel mogelijk, gemiddeld 28 uur per week, kunnen werken. Zij had een min/max-contract en was dan ook niet in de mogelijkheid dit te combineren met een andere baan. De vrouw stelt dat zij haar uitgavenpatroon heeft afgestemd op haar inkomensniveau. Zij heeft geen dure levensstijl gehad of dure spullen aangeschaft en zij is al jaren niet op vakantie geweest. De vrouw betwist dat zij onverstandige financiële keuzes heeft gemaakt. Zij heeft noodgedwongen bepaalde keuzes moeten maken, maar heeft daarbij geen exorbitante uitgaven gedaan.

Juridisch kader

3.6. Het verzoek dient getoetst te worden aan de hiervoor weergegeven bepalingen uit het convenant van partijen en – het convenant betreft een weergave hiervan – aan het bepaalde in artikel 1:157 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Uit het vierde lid van dit artikel volgt onder meer dat de wettelijke termijn voor partneralimentatie in een geval als het onderhavige maximaal twaalf jaar is, te rekenen vanaf de datum van inschrijving van de beschikking tot echtscheiding in de registers van de burgerlijke stand. Lid 5 bepaalt voorts dat indien de beëindiging van de uitkering ten gevolge van het verstrijken van deze termijn van zo ingrijpende aard is dat ongewijzigde handhaving van die termijn naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid van degene die tot de uitkering gerechtigd is niet kan worden geleverd, kan de rechter op diens verzoek alsnog een termijn vaststellen. Het verzoek daartoe dient te worden ingediend voordat drie maanden sinds de beëindiging zijn verstreken. De rechter bepaalt bij de uitspraak of verlenging van de termijn na ommekomst daarvan al dan niet mogelijk is.

Ontvankelijkheid

3.7. Vaststaat dat de vrouw haar verzoek tot verlenging van de alimentatietermijn tijdig heeft ingediend. Dit is ook niet in geschil tussen partijen. De vrouw is dan ook ontvankelijk in haar verzoek.

Nader juridisch kader

3.8. Uit jurisprudentie van de Hoge Raad blijkt voorts het volgende. Het eindigen van de alimentatieplicht na ommekomst van de termijn van twaalf jaren heeft een in beginsel een definitief karakter en vindt plaats ongeacht de financiële draagkracht van de alimentatieplichtige. De wetgever is ervan uitgegaan dat de alimentatiegerechtigde in de periode van twaalf jaren in beginsel voldoende gelegenheid heeft om zich voor te bereiden op het voorzien in eigen levensonderhoud, ook wanneer dit moet gebeuren naast de zorg voor minderjarige kinderen uit het huwelijk, en dat dit ook in redelijkheid van de alimentatiegerechtigde geleverd kan worden. Daarom draagt de verlengingsmogelijkheid, bedoeld in artikel 1:157,

vijfde lid, BW, een uitzonderingskarakter. Voor de verlenging zijn bijzondere omstandigheden aan de zijde van de alimentatiegerechtigde nodig, en deze draagt ook de stelplicht en bewijslast ter zake. Of er grond bestaat voor verlenging moet worden beoordeeld in het licht van de strekking van de regeling. Het gaat er in de eerste plaats om of aan de zijde van de alimentatiegerechtigde bijzondere omstandigheden aanwezig zijn die, gelet op de ingrijpende aard van de beëindiging, in beginsel meebrengen dat ongewijzigde handhaving van de termijn naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van de alimentatiegerechtigde kan worden gevergd. Daarbij zal, naast de financiële situatie waarin de alimentatiegerechtigde verkeert, onder meer van belang kunnen zijn of haar behoefte aan voortdurende van een uitkering tot levensonderhoud nog verband houdt met het huwelijk, en zij alles heeft gedaan wat redelijkerwijs mag worden verwacht om tot financiële zelfstandigheid te geraken. Indien de rechter de bijzondere omstandigheden aan de zijde van de alimentatiegerechtigde in beginsel zwaarwegend genoeg acht, zal hij vervolgens ook de omstandigheden aan de zijde van de alimentatieplichtige, waaronder zijn draagkracht, in zijn beoordeling moeten betrekken.

Inhoudelijke beoordeling

3.9. De rechtbank moet allereerst beoordelen of het eindigen van de alimentatieverplichting voor de vrouw zeer ingrijpend is.

3.10. De rechtbank is van oordeel dat dit het geval is. Uit de stukken blijkt dat het inkomen van de vrouw vanaf 2013 tot het einde van de alimentatieverplichting bestaan heeft uit een IVA-uitkering (Inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten) vanuit de WIA (Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen) laatstelijk van € 1.377,43 bruto per maand en de partneralimentatie laatstelijk van € 3.027,09 bruto per maand. Per 31 oktober 2019 is de twaalfjaarstermijn van de alimentatie geëindigd en resteert aan inkomen voor de vrouw enkel de IVA-uitkering. Voornoemde terugval in inkomen is naar het oordeel van de rechtbank aan te merken als ingrijpend.

3.11. Vervolgens moet beoordeeld worden of de vrouw bijzondere omstandigheden stelt en aantoonbaar waardoor ongewijzigde handhaving van de termijn van twaalf jaar naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van haar kan worden gevergd. Daarbij is, naast de financiële situatie van de vrouw, onder meer van belang of haar behoefte aan voortdurende van een uitkering tot levensonderhoud nog verband houdt met het huwelijk en of zij de afgelopen twaalf jaar alles heeft gedaan wat redelijkerwijs van haar verwacht mag worden om tot financiële zelfstandigheid te geraken. De rechtbank betreft bij het oordeel ook de rolverdeling ten tijde van het huwelijk, de pogingen van de vrouw om deel te nemen aan dan wel om te herintreden op de arbeidsmarkt en in haar eigen levensonderhoud te voorzien en de gezondheidstoestand van de vrouw.

3.12. De rechtbank is op grond van de stukken van oordeel dat de vrouw voldoende heeft gesteld en aangetoond dat zij alles heeft gedaan wat redelijkerwijs van haar verwacht mocht worden om eigen inkomsten te verwerven en tot financiële zelfstandigheid te geraken. Hiertoe wordt het volgende overwogen.

3.13. Vast is komen te staan dat de vrouw er na de echtscheiding tot mei 2013 alles aan heeft gedaan om zoveel mogelijk te werken en dit ook te blijven doen. Dit is haar ook gelukt. Zij heeft, behoudens enkele (korte) tussenpozen, onafgebroken gewerkt. Dit, ondanks haar beperkt opgebouwde arbeidsver-

leden tijdens het huwelijk. Immers, gebleken is dat de vrouw aanvankelijk voor het grootste deel van het huwelijk van partijen (om precies te zijn 12 jaar en 10 maanden van het 23-jarige huwelijk) de volledige zorg voor de kinderen en het huishouden op zich heeft genomen. Pas toen de kinderen wat ouder waren, is de vrouw in 1997 gaan deelnemen aan de arbeidsmarkt via uitzendbureaus. De vrouw heeft hierdoor gedurende het huwelijk pas op latere leeftijd (vanaf het moment dat de vrouw 34 jaar was en de dochters van partijen 7 en 12) en in beperkte mate een arbeidsverleden kunnen opbouwen. Nu dit een direct gevolg is geweest van de door partijen gekozen rolverdeling in het huwelijk, kan dit niet (slechts) de vrouw worden tegengeworpen, maar ligt dit tevens in de risicosfeer van de man. Na uiteengaan van partijen heeft de vrouw, nog voordat de echtscheiding was uitgesproken, werk gezocht, gevonden en gehouden. Dit, ondanks het feit dat zij de zorg had voor de jongste, nog thuiswonende dochter van partijen en zij in datzelfde jaar (2007) een rugoperatie heeft ondergaan en vervolgens een re-integratietraject heeft doorlopen.

3.14. Voorts is vast komen te staan dat de vrouw vanaf 2013 tot aan het eindigen van de alimentatieverplichting op 31 oktober 2019 niet meer in staat is geweest om eigen inkomsten te verwerven. Hierin is de vrouw geen verwijt te maken. De vrouw is vanaf toen, als gevolg van haar gezondheidstoestand, noodgedwongen in een uitkeringssituatie beland. De vrouw heeft in mei van 2013 een beroerte gehad en naar aanleiding daarvan ook andere gezondheidsproblemen gekregen. Zij is hierdoor in de Ziektewet en voorts vanaf mei 2015 in de WIA beland. Vastgesteld is dat de vrouw vanaf dat moment volledig arbeidsongeschikt is en dat haar resterende verdiencapaciteit nihil is. Uit het meest recente Arbeidsdeskundig Onderzoek van 3 juli 2018 blijkt dat bij een herbeoordeling opnieuw is vastgesteld dat de vrouw volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is en dat er geen resterende verdiencapaciteit is. Vanaf 2013 tot aan het eindigen van de alimentatietermijn heeft zij dan ook enkel de WIA-uitkering aan inkomsten kunnen genereren. Dit, samen met de partneralimentatie, zijn vanaf dat moment tot aan het eindigen van de alimentatieverplichting haar bron van inkomsten geweest.

3.15. De rechtbank is het met de man eens dat de vrouw had kunnen voorzien dat de partneralimentatie per 31 oktober 2019 zou eindigen en dat zij een periode zou moeten overbruggen tot aan haar pensioen. Echter, anders dan de man, is de rechtbank van oordeel dat de vrouw onvoldoende mogelijkheden heeft gehad om hierop te anticiperen. Ten aanzien van het verweer van de man wordt het volgende overwogen.

3.16. De rechtbank concludeert dat de vrouw vanaf oktober 2007 tot mei 2013 heeft kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt. De reden dat dit niet langer is geweest, is niet verwijtbaar aan de vrouw noch had zij hierop kunnen en moeten anticiperen. Anders dan de man, gaat de rechtbank er dan ook vanuit dat de vrouw voor een periode van vijf jaar en zeven maanden van de twaalf jaar en dus voor *minder* dan de helft van de alimentatietermijn de mogelijkheid heeft gehad om eigen inkomsten te verwerven en tot financiële zelfstandigheid te raken. De rechtbank is gelet hierop dan ook van oordeel dat het de vrouw niet tegengeworpen kan worden dat zij in een dergelijke (te) korte tijd te weinig heeft geanticipeerd op het einde van de alimentatie en de overbruggingsperiode tot haar pensioen. Voorts volgt de rechtbank de stelling van de man niet dat niet uitgesloten is dat de vrouw, hoewel beperkt, ook na vaststelling van haar arbeidsongeschiktheid in staat moet worden geacht eigen inkomsten te verwerven. Hoewel

uit het Arbeidsdeskundig Onderzoek van 3 juli 2018 volgt dat de vrouw ongeveer vier uur per dag en ongeveer twintig uur per week zou kunnen werken, is tevens gebleken dat er geen functies zijn die aan die eisen voldoen, dat er (feitelijk) geen mogelijkheden tot werkherovating zijn en dat het loonverlies van de vrouw ten opzichte van het eigen werk 100% is. Hiermee is naar het oordeel van de rechtbank tevens vast komen te staan dat de daadwerkelijke verdien capaciteit van de vrouw nihil is.

Ook de stelling van de man dat de vrouw werkzaamheden als oppas kan verrichten, nu zij dit op dit moment ook doet, gaat niet op. De vrouw heeft dit gemotiveerd betwist. Dat de vrouw zeer incidenteel en in verband met haar gezondheid (slechts) onder begeleiding van derden als oppas fungeert voor haar kleinkinderen maakt niet dat zij in staat moet worden geacht dergelijke werkzaamheden ter verwerving van inkomsten te kunnen verrichten.

Anders dan de man stelt, is de rechtbank vervolgens van oordeel dat het de vrouw niet te verwijten is dat zij sinds de echtscheiding niet fulltime heeft gewerkt. Dit oordeel is gelegen in het feit dat zij tijdens het huwelijk een beperkt arbeidsverleden heeft kunnen opbouwen, dat er sprake is geweest van gezondheidsproblemen en de leeftijd van de vrouw ten tijde van de scheiding 45 was. Tevens heeft de vrouw gemotiveerd weerlegd dat zij, gelet op de aard van haar dienstverband en het werk dat zij deed, niet de mogelijkheid had om een tweede baan erbij te nemen. De stellingen van de man dat de vrouw in de afgelopen periode had kunnen en moeten sparen en het vermogen waarover zij na de scheiding beschikte opzij had moeten leggen, dat zij haar levensstandaard had moeten aanpassen op haar inkomensniveau en zij bepaalde financiële keuzes had moeten en kunnen laten, volgt de rechtbank evenmin. De rechtbank stelt vast dat de vrouw voornoemde stellingen gemotiveerd betwist heeft. Dat zij niet in de mogelijkheid is geweest om te sparen acht de rechtbank, gelet op de (financiële) gevolgen van de scheiding, de gezondheidsproblemen van de vrouw en de eerdere inkomenswijziging in 2013 waardoor zij een groter deel van de alimentatie heeft moeten aanwenden, niet onaannemelijk. Dat de vrouw haar spaargeld en ook haar vermogen heeft moeten gebruiken voor onvoorziene uitgaven, incidentele uitgaven zoals (noodgedwongen) verhuizingen, het herstel van buiten haar schuld om opgelopen autoschade en enkele vaste lasten is naar het oordeel van de rechtbank dan ook voorstelbaar. Dat de vrouw geen spaartegoeden en/of (groot) vermogen heeft blijkt ook onder meer uit de overgelegde Aangiften Inkomstenbelasting van de vrouw. Het argument van de man dat de vrouw, gelet op haar huidige behoefte en haar inkomsten, gedurende de twaalf jaar had kunnen sparen, gaat niet op nu niet gebleken is dat de huidige behoefte van de vrouw ook steeds haar behoefte is geweest sinds de echtscheiding. Sterker nog, de behoefte vastgesteld na de echtscheiding, op basis van het welstand van het huwelijk, was aanzienlijk hoger. Tot slot heeft de vrouw eveneens voldoende onderbouwd weerlegd dat zij er geen exorbitante levensstijl op na heeft gehouden noch dat zij onverstandige financiële keuzes heeft gemaakt.

3.17. De rechtbank zal, anders dan de man, nu de wetswijziging waaraan hij gerefereerd heeft nog niet in werking is getreden, het verzoek beoordelen volgens het huidige nog geldende recht. Voornoemd juridisch kader is dan ook nog altijd van toepassing. Dat de alimentatietermijnen in de toekomst verkort zullen worden, doet er niets aan af dat de vrouw tot op heden nog gerechtigd is hierop een beroep te doen.

3.18. Hoewel de rechtbank, met de man, concludeert dat de behoefte van de vrouw aan voortdurende van de partneralimentatieverplichting voortvloeiend uit haar arbeidsongeschiktheid weliswaar geen verband houdt met het huwelijk nu dit na de echtscheiding en los van het huwelijk is ontstaan, zal de rechtbank hier wel rekening mee houden. Dit is in navolging van jurisprudentie van de Hoge Raad. In diens uitspraak van 6 november 2009, (gepubliceerd onder: ECLI:NL:HR:2009:BJ7004), wordt immers onder meer het volgende overwogen: '(...) De enkele omstandigheid dat het ontbreken van verdien capaciteit bij de alimentatiegerechtigde het gevolg is van arbeidsongeschiktheid die is ontstaan na de echtscheiding, staat er niet aan in de weg dat de rechter die gezondheidstoestand of arbeidsongeschiktheid als factor in aanmerking neemt bij de beantwoording van de vraag of bijzondere omstandigheden aanwezig zijn die meebrengen dat ongewijzigde handhaving van de termijn naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van de alimentatiegerechtigde kan worden gevergd. Aan de strekking van artikel 1:157 BW kan niet worden ontleend dat aan omstandigheden die geen verband houden met het huwelijk elk belang moet worden ontzegd. Welk gewicht aan de bedoelde arbeidsongeschiktheid van de alimentatiegerechtigde toekomst zal van geval tot geval moeten worden bezien in het geheel van de in aanmerking te nemen omstandigheden, waaronder de mogelijkheden die de alimentatiegerechtigde, gelet op zijn/haar leeftijd, gezondheidstoestand, arbeidsverleden en achtergrond, redelijkerwijs heeft gehad zich in de periode van twaalf jaar een eigen inkomen te verwerven. (...)'

3.19. Alles overwegende, is de rechtbank van oordeel dat de vrouw voldoende omstandigheden heeft gesteld die zo bijzonder zijn dat ongewijzigde handhaving van de termijn van twaalf jaren naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van de vrouw kan worden gevergd. De rechtbank zal het verzoek van de vrouw tot verlenging van de alimentatietermijn dan ook toewijzen.

Duur verlenging van de termijn

3.20. Nu, zoals hiervoor reeds is overwogen, gebleken is dat de vrouw feitelijk voor minder dan de helft van de twaalfjaarstermijn de mogelijkheid heeft gehad om eigen inkomsten te kunnen verwerven en tot financiële zelfstandigheid te raken, ziet de rechtbank aanleiding om de alimentatieverplichting te verlengen voor de duur van nog zes jaren, te weten tot 31 oktober 2025. De rechtbank beoogt zo de vrouw de mogelijkheid te geven om de komende periode, voor het geheel van de wettelijke termijn, te gebruiken om te kunnen anticiperen op financiële zelfstandigheid en de overbruggingsperiode tot haar pensioen. De rechtbank zal bepalen dat de termijn na ommekomst van de verlenging niet nogmaals verlengd kan worden.

Hoogte alimentatieverplichting

3.21. Nu de man geen verweer heeft gevoerd ten aanzien van zijn draagkracht of de hoogte van de laatstelijk geldende alimentatieverplichting, ziet de rechtbank geen aanleiding om laatstgenoemde aan te passen. De hoogte van de alimentatie zal dan ook bepaald worden op € 3.027,09 bruto per maand.

4. Beslissing

De rechtbank:

4.1. verlengt de termijn gedurende welke de man onderhoudsplichtig is ten opzichte van de vrouw tot 31 oktober 2025;

- 4.2. bepaalt dat verlenging van deze termijn na ommekomst daarvan niet mogelijk is;
- 4.3. bepaalt dat de man € 3.027,09 bruto per maand moet betalen aan de vrouw als uitkering tot haar levensonderhoud, telkens bij vooruitbetaling – voor zover de termijnen nog niet zijn verstreken – te voldoen;
- 4.4. verklaart deze beschikking tot zover uitvoerbaar bij voorraad;
- 4.5. wijst af het meer of anders verzochte.

NOOT

In deze casus staat een verzoek van de vrouw centraal om de termijn van de partneralimentatie te verlengen. Partijen zijn gehuwd geweest en de echtscheiding is uitgesproken in 2007. Uit de feiten volgt dat de partneralimentatie in 2015 is gewijzigd. Ten tijde van de procedure bij de Rechtbank Noord-Nederland bedroeg de partneralimentatie € 3.027,09 bruto per maand. De vrouw stelde dat het eindigen van de alimentatieverplichting voor haar zeer ingrijpend zou zijn, nu haar inkomen drastisch zou dalen en alsdan op bijstandsniveau zou uitkomen. Hierbij gaf zij aan dat zij na het huwelijk alles had gedaan om in haar eigen levensonderhoud te voorzien. Aanvankelijk had zij ook werk gevonden, maar door een beroerte in 2013 heeft zij nadien geen betaald werk meer kunnen vinden (naast de zorg voor een dochter). De kans om alsnog betaald werk te vinden is – mede gelet op haar gevorderde leeftijd – nihil, aldus de vrouw.

De man heeft verweer gevoerd en aangegeven dat er onvoldoende bijzondere omstandigheden door de vrouw zijn gesteld die een verlenging van de termijn rechtvaardigen. Kort samengevat stelde de man dat de vrouw rekening had kunnen houden met het einde van de partneralimentatie en daarop had kunnen/moeten anticiperen. Daarnaast kan de vrouw volgens de man nog werken, kan de vrouw haar levensstandaard aanpassen en acht hij het niet redelijk dat de arbeidsongeschiktheid van de vrouw zou maken dat de termijn van partneralimentatie verlengd moet worden. In haar beoordeling gaat de rechtbank eerst in op het juridisch kader en bespreekt zij het artikel waarop een verlengingsverzoek kan worden gebaseerd, zijnde art. 1:157 lid 5 BW (oud). Daarbij overweegt de rechtbank dat voor de verlenging bijzondere omstandigheden aan de zijde van de alimentatiegerechtigde nodig zijn, en deze ook de stelplecht en bewijslast ter zake draagt. Per zaak zal bekeken moeten worden of, gelet op de ingrijpende aard van de beëindiging, een ongewijzigde handhaving van de termijn naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van de alimentatiegerechtigde kan worden gevergd. Als de rechter hiertoe zou komen, zal vervolgens gekeken moeten worden naar de omstandigheden aan de zijde van de alimentatieplichtige, waaronder zijn draagkracht.

De rechtbank komt tot het oordeel dat het eindigen van de alimentatieverplichting voor de vrouw zeer ingrijpend is, nu de vrouw bij het einde van de partneralimentatie enkel nog een IVA-uitkering zou ontvangen. Vervolgens oordeelt de rechtbank ook dat de vrouw voldoende heeft gesteld en aangetoond dat zij alles heeft gedaan wat redelijkerwijs van haar verwacht mocht worden om eigen inkomsten te verwerven en tot financiële zelfstandigheid te geraken. Als overweging noemt de rechtbank dat de vrouw als gevolg van de traditionele arbeidsverdeling in het huwelijk van partijen slechts in beperkte mate heeft kunnen deelnemen aan het arbeidsver-

keer en dit daardoor ook voor risico van de man komt. Daarnaast is de vrouw geen verwijt te maken dat zij, als gevolg van haar gezondheidstoestand, noodgedwongen in een uitkeringssituatie is beland. Uit de stukken is volgens de rechtbank daarbij komen vast te staan dat de vrouw volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is en dat er geen resterende verdien capaciteit is. De rechtbank is het wel met de man eens dat de vrouw had kunnen voorzien dat de partneralimentatie zou eindigen en dat zij een periode zou moeten overbruggen tot aan haar pensioen. De rechtbank is echter van oordeel dat de vrouw onvoldoende mogelijkheden heeft gehad om hierop te anticiperen nu zij voor minder dan de helft van de alimentatietermijn de mogelijkheid heeft gehad om eigen inkomsten te verwerven en tot financiële zelfstandigheid te komen. Voorts overweegt de rechtbank nog dat de vrouw onvoldoende werk elders kan verrichten noch dat het van de vrouw verwacht mocht en kon worden om te sparen voorafgaande aan de beëindiging van de partneralimentatie dan wel dat zij haar levensstandaard dient/diende aan te passen. Tot slot heeft de man nog gesteld dat haar arbeidsongeschiktheid geen verband houdt met het huwelijk nu dit na de echtscheiding en los van het huwelijk is ontstaan. De rechtbank erkent dit, maar verwijst naar de uitspraak van de Hoge Raad van 6 november 2009 (gepubliceerd onder: ECLI:NL:HR:2009:BJ7004) waarin is overwogen:

‘(...) De enkele omstandigheid dat het ontbreken van verdien capaciteit bij de alimentatiegerechtigde het gevolg is van arbeidsongeschiktheid die is ontstaan na de echtscheiding, staat er niet aan in de weg dat de rechter die gezondheidstoestand of arbeidsongeschiktheid als factor in aanmerking neemt bij de beantwoording van de vraag of bijzondere omstandigheden aanwezig zijn die meebrengen dat ongewijzigde handhaving van de termijn naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van de alimentatiegerechtigde kan worden gevergd. Aan de strekking van artikel 1:157 BW kan niet worden ontleend dat aan omstandigheden die geen verband houden met het huwelijk elk belang moet worden ontzegd. Welk gewicht aan de bedoelde arbeidsongeschiktheid van de alimentatiegerechtigde toekomt zal van geval tot geval moeten worden bezien in het geheel van de in aanmerking te nemen omstandigheden, waaronder de mogelijkheden die de alimentatiegerechtigde, gelet op zijn/haar leeftijd, gezondheidstoestand, arbeidsverleden en achtergrond, redelijkerwijs heeft gehad zich in de periode van twaalf jaar een eigen inkomen te verwerven. (...)’

Op grond van het voorgaande komt de rechtbank tot het oordeel dat de beschreven omstandigheden zo bijzonder zijn dat deze een verlenging van de termijn van partneralimentatie rechtvaardigen.

Hoe verhoudt deze uitspraak zich tot andere uitspraken op het gebied van verzochte verlengingen van de partneralimentatietermijn?

Uit de wetsgeschiedenis (*Kamerstukken II 1985/86, 19295, nr. 3 en 6*) blijkt dat het uitgangspunt van de wetgever is dat de alimentatieverplichting na twaalf jaar in beginsel definitief eindigt. Volgens de wetgever houdt de verantwoordelijkheid die men door het huwelijk op zich heeft genomen weliswaar een verplichting in om bij te dragen in het levensonderhoud van de andere partij, maar deze verantwoordelijkheid rechtvaardigt niet dat deze verplichting na beëindiging van de huwelijksband ongelimiteerd blijft bestaan. De termijn van twaalf jaar stelt de alimentatiegerechtigde in staat de zorg voor eventuele kinderen op zich te nemen en na verloop van tijd, wanneer de kinderen naar zelfstandigheid toegroeien,

zich erop voor te bereiden in eigen levensonderhoud te voorzien. Ingeval wordt verzocht om verlenging, dient de alimentatiegerechtigde aan te tonen dat sprake is van een uitzonderlijke situatie. Daarbij kan volgens de parlementaire geschiedenis en de Hoge Raad in zijn beschikking van 19 december 2008 (ECLI:NL:HR:2008:BF3928), naast de financiële situatie waarin de alimentatiegerechtigde verkeert, onder meer worden gedacht aan de volgende factoren, die in onderlinge samenhang moeten worden bezien:

- in hoeverre de alimentatiegerechtigde in twaalf jaar tijd alles gedaan heeft wat redelijkerwijs verwacht mag worden om tot financiële zelfstandigheid te geraken, diens leeftijd, gezondheid, arbeidsverleden en achtergrond in aanmerking genomen;
  - de mate waarin de behoefte van de alimentatiegerechtigde aan voortdurende van een uitkering tot levensonderhoud nog verband houdt met het huwelijk;
  - de verwachting van partijen toen zij huwden;
  - de zorg voor de kinderen en de mogelijkheden die de zorg liet om – het aantal en de leeftijd van de kinderen mede in aanmerking genomen – een bestaan op te bouwen dat onafhankelijkheid van de gewezen echtgenoot zou verschaffen.
- Indien de rechter de bijzondere omstandigheden aan de zijde van de alimentatiegerechtigde in beginsel zwaarwegend genoeg acht, zal hij vervolgens ook omstandigheden aan de zijde van de alimentatieplichtige, waaronder diens draagkracht, in de beoordeling moeten betrekken.

De uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland is bijzonder omdat het merendeel van de verzoeken tot verlenging van de partneralimentatietermijn worden afgewezen. Een voorbeeld van toewijzing van een dergelijk verzoek wordt gevonden in de zaak van het Hof Leeuwarden van 4 november 2008 (ECLI:NL:GHLEE:2008:BG3484, «JIN» 2009/26). In casu werd de termijn verlengd totdat de vrouw de pensioengerechtigde leeftijd had bereikt. Als overweging noemde het hof onder andere dat van de vrouw niet verwacht mocht worden dat zij een gedeelte van haar woning zou verhuren om zo inkomsten te genereren.

Het merendeel van deze verzoeken wordt echter afgewezen, zo laat onder meer de uitspraak van het Hof Arnhem-Leeuwarden van 20 augustus 2019 (ECLI:NL:GHARL:2019:6692) zien. In tegenstelling tot de Rechtbank Noord-Nederland, overwoog dit hof dat de alimentatiegerechtigde eveneens arbeidsongeschikt was en dat zij niet in staat was om zelf in haar eigen levensonderhoud te voorzien. Volgens het hof diende zij echter haar levensstijl af te stemmen op enkel haar WAO-uitkering met toeslagen en overwoog het hof dat het gebrek aan verdien capaciteit geen verband hield met het huwelijk. Andere recente afwijzingen worden gevonden in Hof Amsterdam 26 augustus 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:2236 en Rechtbank Amsterdam 11 januari 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:14. In deze uitspraken werden de omstandigheden ook niet zo bijzonder geacht dat zij een verlenging van de termijn rechtvaardigden.

Het zal dan ook van de (bijzondere en uitzonderlijke) omstandigheden afhangen of een verzoek tot verlenging van de partneralimentatie zal slagen.

mr. drs. T.C.P. Christoph
Christoph & Wakker Familierecht

Ondernemingsrecht

42

Kan de actio pauliana worden opgeworpen tegen een vermogensovergang onder algemene titel die het gevolg is van een juridische splitsing?

Hof van Justitie EU
30 januari 2020, nr. C-394/18, ECLI:EU:C:2020:56
(Arabadjiev, Xuereb, Von Danwitz, Vajda, Kumin)
Noot mr. J. de Pijper en mr. J.F.H.M. Bartels

Prejudiciële vraag. Bescherming van de schuldeisers van de gesplitste vennootschap. Nietigheid van de splitsing. Actio pauliana.

[BW art. 2:334t, 3:45]

Essentie: Prejudiciële verwijzing; art. 12 en 19 Richtlijn 82/891/EEG; splitsingen van vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid; bescherming van de belangen van de schuldeisers van de gesplitste vennootschap; nietigheid van de splitsing; actio pauliana.

Samenvatting: Het Hof (Tweede kamer) verklaart voor recht: '1. Artikel 12 van de Zesde richtlijn (82/891/EEG) van de Raad van 17 december 1982 op de grondslag van artikel 54, lid 3, onder g), van het Verdrag betreffende splitsingen van naamloze vennootschappen zoals gewijzigd bij richtlijn 2007/63/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007, gelezen in samenhang met de artikelen 21 en 22 van richtlijn 82/891, moet aldus worden uitgelegd dat het zich er niet tegen verzet dat de schuldeisers van een gesplitste vennootschap wier vorderingen dateren van vóór de splitsing, een actio pauliana instellen nadat de splitsing van kracht is geworden, hoewel zij de overeenkomstig dit artikel 12 in het nationale recht vastgelegde beschermingsinstrumenten niet hebben aangewend, teneinde de splitsing jegens hen overbindend te laten verklaren en executie- of bewarende maatregelen te treffen aangaande de activa die aan de nieuw opgerichte vennootschap zijn overgedragen.

2. Artikel 19 van richtlijn 82/891, zoals gewijzigd bij richtlijn 2007/63, dat voorziet in de regeling inzake nietigheid van splitsingen, gelezen in samenhang met de artikelen 21 en 22 van richtlijn 82/891, moet aldus worden uitgelegd dat het zich er niet tegen verzet dat de schuldeisers van de gesplitste vennootschap nadat de splitsing van kracht is geworden een actio pauliana instellen die de geldigheid van die splitsing niet aantast maar het enkel mogelijk maakt dat de splitsing niet aan deze schuldeisers kan worden tegengeworpen.'

In zaak C-394/18, betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 VWEU, ingediend door de Corte d'appello di Napoli (rechter in tweede aanleg Napels, Italië) bij beslissing van 27 februari 2018, ingekomen bij het Hof op 14 juni 2018, in de procedure

I.G.I. Srl
tegen
Maria Grazia Cicenia,
Mario Di Pierro,